

Inventarisatie van planten in de Lofargraslanden in 2020 en 2025

Ten oosten van de Hondsrug tussen Buinen en Exloo ligt in het Hunzedal het Lofargebied. Door middel van het opvangen van radiogolven uit de ruimte, worden daar sterrenstelsels bestudeerd. Om verstoring van waarnemingen te voorkomen, is het omringende gebied ingericht als natuurgebied, dat sinds 2010 door Het Drentse Landschap wordt beheerd.

Door de plantenwerkgroep van IVN Borger-Odoorn is in 2020 een soortenlijst van planten gemaakt van een tiental percelen ten westen van de Lofarterp (een heuvel met veel antennes om de radiogolven op te vangen). Het gaat hier om percelen in het dal van de Hunze waar kwel vanuit de Hondsrug aan de oppervlakte komt. Lees [hier](#) over onze ervaringen in 2020.

In 2025 zijn deze percelen opnieuw bezocht en is per perceel een nieuwe soortenlijst gemaakt.

Raadpleeg [deze soortenlijst](#) gecombineerd met de lijst van 2020 op onze website.

Wat als eerste opvalt is, dat de percelen onderling verschillen. Het ene perceel 'voelt' veel natter aan dan een ander. Op sommige percelen 'sopt' het. Op een ander perceel is het duidelijk droger, maar over het algemeen zijn ook in de zomer laarzen aanbevolen om natte voeten te voorkomen.

Vergeleken met 2020 valt op dat de vegetatie korter is geworden. Het aandeel grassen is afgenomen ten faveure van zeggesoorten: sterzegge, zwarte zegge, snavelzegge, geelgroene zegge, blauwe zegge, veenpluis en zompzegge. In alle percelen komt moeraskartelblad veelvuldig voor.

Dat de vegetatie nog volop in ontwikkeling is, blijkt ook uit het voorkomen van 'nieuwe' soorten in 2025. Een soort die al in acht van de tien percelen voorkomt is parnassia. In een aantal percelen gaat het om enkele tot honderden exemplaren, in één perceel gaat het om duizenden exemplaren. In hoeverre deze soort zich zonder hulp van de mens heeft gevestigd is onbekend. Mogelijk is de soort meegekomen met wetland-maaiers, die ook in het Lauwersmeergebied hebben gemaaid (we hebben ook de rode ogentroost in de Mandelanden gevonden). Maar los van de herkomst, blijkt de soort het prima te doen en is zich snel aan het uitbreiden. In de Atlas van de Drentse Flora (1999) wordt vermeld: *"in Drenthe hangt haar spontane voorkomen aan een zijden draadje. De achteruitgang is veroorzaakt door ontginningen en het wegvallen van kwelstromen met basenrijk*

kwelwater". Het lijkt erop dat door de herinrichting van dit deel van het Hunzedal, de kwelstromen weer op gang zijn gekomen om daarmee weer een goede groeiplek voor de parnassia te creëren.

Een andere opmerkelijke soort is het geelhartje. Deze soort komt inmiddels in 3 percelen voor met enkele tot honderden exemplaren. In de Atlas van de Drentse Flora (1999) wordt vermeld dat deze soort alleen in 1987 is gevonden in de Reitma bij Elp. Voor de toekomst vermeld de Atlas: *"Geelhartje zal hooguit incidenteel in Drenthe aangetroffen worden"*. Het lijkt erop dat deze soort zich niet aan deze opmerking houdt. Wanneer het inderdaad gaat om het herstel van kwelstromen, is de verwachting dat in meerdere percelen deze soort gaan huisvesten.

Absoluut hoogtepunt was de vondst van de groenknolorchis. We vonden een tweetal plekje met zes exemplaren. Later vond Hans Dekker in het zelfde perceel een derde vindplek met nog eens vier exemplaren. Hiermee is dit de tweede vindplek in Drenthe. Ook elders in Nederland is de groenknolorchis een zeldzame plant, die vooral in duinvalleien en veenmosrietlanden voor komt. Het voorkomen van deze soort, naast parnassia en geelhartje, geeft aan dat hier in het Hunzedal sprake is van een bijzondere groeiplek.

Naast deze soorten, komen nog meer bijzondere soorten voor zoals rondbladig wintergroen, gele maskerbloem, moerasvaren en kamvaren. Met zekerheid hebben we de rietorchis, brede orchis, moeraswespenorchis en gevlekte orchis waargenomen. Ook deze soorten geven aan dat hier sprake is van een bijzondere groeiplek. Daarbij moet bedacht worden dat we de percelen vanaf 3 juli (na het broedseizoen van vogels) hebben bezocht en elk perceel is maximaal twee uur bezocht. Wanneer er vroeger wordt geïnventariseerd en de bezoektijd per perceel wordt verlengd zou het ons niet verbazen als er nog meer bijzondere soorten worden gevonden.

Al met al hebben we deze opdracht van Het Drentse Landschap, met plezier uitgevoerd. Alle leden van de IVN werkgroep zijn onder de indruk geraakt van dit bijzondere stukje Drentse natuur in het Hunzedal. Het is een voorrecht om hier nuttig werk te kunnen doen. Het hele gebied is terecht aangemerkt als rustgebied dat niet zonder toestemming van Het Drentse Landschap mag worden betreden.

Tekst: Jan Klooster, voor IVN bewerkt door Jos Vink

De werkgroep bestond in 2025 uit zes leden. Op de foto Tina Dekker, Wietze Koops, Jan Klooster en Jan Veldman.

Niet op de foto Jolijt Dijkstra en Jos Vink.

Foto's: deze pagina rond wintergroen, moeraswespenorchis. Vorige pagina's groenknolorchis en parnassia.